

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 25 JUNI 1922.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

S M Å L A N D S N U M M E R

*Susar en sommar på nytt i de rodnande tallarna hemma?
Brinner i aftonens sol den riktiga, småländska glöden?
Pattiga land, som jag älskar ännu, när ser jag Dig åter?
Kallt är Ditt sköte och karg är din famn, men aldrig min
kärlek*

*slocknar, ty Du är Moder och jag en irrande, hemlös
son, en förtappad, en vilsen och vill i den vimlande världen.
Moder, land, må en gång efter år och öden och färder
vila jag finna hos dig i hägnet av susande granar!*

*Natten är stilla och svalkan är ljuv och främmande fåglar
sjunga förgäves min längtan i sömn — tyst! — var det
icke en ton ifrån norr — en viskning — en drömbild i
kvällen?*

*Morkullans knarrande sträck över daggvåta marker där-
hemma —
orrtuppens väsande kärlekslek och doft av de arma
blå violer, som blomstra ur sten och armod och intet?*

*Moder, land, min kärlek är rik och stark som min längtan!
OVE EKELOUND.*

Mor har varit till källan. En småländsk byidyll. Därövanför en äkta smålandstös.

SMÅLAND OCH VÄRLDEN. AV ELIN WÄGNER

SETT FRÅN SMÅLANDS OCH VÄL andra landsändars horisont är Stockholm ett omätligt, maktlystet väsen, som i namn av centraliseringens heliga idé drar åt sig all den makt och myndighet, som förut ägdes av lokalt begränsade och individualiserade myndigheter och förvaltningsorgan, för att sedan sända ut likformiga ukaser att tillämpas lika på Skåneslätten och småländska höglandet, i Bohuslän, Dalarna eller Lappland. Och de landskap, vilkas förhållanden mest avvika från Stockholms de bli de som få lida mest av dessa av stockholmska byråchefer och överdirektörer uttänkta förordningar, som de måste rätta sig efter. Lida måste de, men opponera tjänar till intet. Ty centralisering är tidens fixa idé, och än ha vi inte nått den punkt där pendeln svänger tillbaka mot decentralisering igen.

Eftersom nu Smålands förhållanden verkligen äro ganska olika Stockholms, men de stockholmska ämbetsverken anse det vara idel tredska, kulturfientlighet och snålhet, då smålänningen söker påpeka detta faktum, så måste Småland naturligtvis lida en hel del under den pågående centraliseringen. Och därför att landskapets indragande i det allmänna svenska sammanhanget sker så klumpigt, så märker han mer obehagen och nackdelarna än fördelarna därav.

Om detta centraliseringstväng komme endast från det officiella Sveriges sida, så lönade det sig inte att tala därom. Att tala upp mot Stockholm om detta, är som att tala till det stendöva och obeckliga ödet självt.

Däremot kunde man kanske ut från småländsk ståndpunkt få säga ett ord till alla dem som på övertygelsens väg och icke med den officiella ukasens maktspråk vilja omdana Småland och smålänningarna efter eget mönster.

Om någon nu för tiden vill någon ting, vill utbreda en religion, en skokräm eller ett politiskt program, så tänker han sig ovillkorligen Stockholm som centrum för en rörelse ut från

vilket han söker organisera landet. Från Stockholm skriver rörelsens ledning till Småland eller skickar dit en annan stockholmare, som säger: den och den religionen, skokrämen eller politiska programmet använder vi i Stockholm, nu måste ni göra likadant som vi. Men det kan hända att smålänningen spänner sig stel och inte vill ha det likadant som stockholmare har det, och då far ombudet för riksorganisationen upp igen till centrum och beklagar sig över det mörkaste Småland.

Han får säkert medhåll från sin rörelses centralorganisation i Stockholm, som inte kan förlåta smålänningen, om han stör den väl uttänkta organisationsplanen och bildar en vit eller snarare en mörk fläck på hans rörelses karta.

Den som känner Småland, vet emellertid att det alls inte är omöjligt att där utbreda en religion, en skokräm och ett politiskt program, allt beror på hur man bär sig åt, då man kommer till smålänningen.

När den där utsände från Riksförbundet för rationell skoborstning kom till Småland, så gick han antagligen rakt på infödingarna och började tilltala dem på sin stockholmska, vilket är det äckligaste mål smålänningen vet och nästan utesluter ärlighet och naturlighet, ity att det låter tillgjort i hans öron. Den, som vill veta, hur stockholmska låter i småländska öron, han bör be en smålänning att härma en stockholmare. Efter två meningar vet han mer än nog.

Till dessa redan oblikt stämde smålänningar säger så ombudet från Riksförbundet för rationell skoborstning så här: Mina snälla vänner, det förskräcker mig att se hur rysligt illa era skor är borstade i den här landsändan. Ryktet har då talat sant, som nått oss uppe i huvudstaden om er efterblivenhet och era hjärtans slutenhet för moderna strömningar och idéer. Ni har ju inte begrepp om hur en borstad sko ska se ut, titta på mina och jämför dem med era egna, så får ni se. Och vad är det för skokräm ni använder. Hit med skokrämen! Jaså, kallas den där blanksmörjan för skokräm i Småland. Låt mig nu se hur ni bär er åt med att blanka ett par skor! Gud så tafatta och bakvända ni är, när ni ska sätta på den usla blanksmörjan på era simpla skor. Hur ofta borstar ni era skor? Bara varannan dag! Ja kunde jag inte tro det. Ni har då ingen aning om hur det går till i Stockholm! Men se nu på och hör noga efter, så ska jag visa er hur man gör i stora världen!

På detta svarar då smålänningen, och rätt har han, att han vill borsta sina skor på fädrens vis och använda den skokräm, som bäst befördrar hans timliga fördel och eviga väl. Och det är inte alls säkert att det är fallet med skokrämen från Stockholm.

Kanske har han förut haft tanke på att byta skokräm och modernisera sin skovård, men efter detta besök av stockholmare slår han det alldeles ur hägen.

Så går det om man vill civilisera smålänningen med ovet och speglosor. Men ingen må tro att reformatörerna ändra metoder för det. Ty så ska det nu en gång gå till i vårt land, när vi reformera varandra.

Det är mycket möjligt, att smålänningen behöver anpassa sin skokräm efter tidens krav. Det är också möjligt att han för att göra det

behöver impuls och väckelse utifrån. Men hur bör då den utsocknes bära sig åt, som kommer med en ny skokräm och önskar med den uttränga den gamla småländska?

Ja, för det första bör han ta reda på om den skokräm, som nu användes av smålänningen är helt och hållet sådan den är på grund av en tillfällighet, eller om den icke i sin sammansättning har något numera förgäta samband med det småländska klimatet, det småländska kalvskinnet, de småländska vägarna och den småländska valutan. Kanske uttrycker den på sitt sätt Smålands idé, detta sammansatta, obestämbara och obeskrivliga som just är Småland och intet annat. Sedan han så analyserat skokrämen och behållit av dess sammansättning det som är och var dess eviga beståndsdel, bör han sammansätta det med sin egen stockholmska skokräm till en blandning, lämpad just för Småland. Så bör han pröva sin tillverkning på det småländska klimatet, lädret och den ekonomiska bärkraften. Sedan detta väl är gjort, bör han ödmjukt gå med egna välbekanta skor på de småländska vägarna, till dess att han äntligen uppväcker någon inflytelserik infödingsintresse och nyfikenhet. Och när han vunnit denne till en anhängare av sin skokräm, då bör han stilla försvinna ur företaget, och låta smålänningarna själva reformera sin skovård. Ju mer inhemsk, ju mer uppvuxen ur det småländska hjärtats innersta reformen förefaller, ju mer glömd den egentlige reformatorn och uppfinnaren är, ju nöjdare bör han känna sig.

Även detta sätt har blivit provat. Jag skulle till och med kunna namnge en sådan idealreformatör, likaväl som jag kunde namnge dem som använt det sätt jag först beskrev. Det finns också utsocknes, som förstått göra sig så omtäckta av smålänningarna, att de börjat använda den älskades skokräm endast av kärlek och intet annat skäl.

Men vad åtminstone jag inte känner till, det är någon smålänning som i främmande land lärt känna någon härlig skokräm och sedan återvänt till sina landsmän för att lära dem använda den.

Det är något, som alltid förvånat mig, eftersom Småland är mitt hjärtas land, att smålänningarna, så långt jag haft tillfälle iakttaga dem, icke vända åter hem med sitt kapital och sina erfarenheter, sedan de gjort lycka i främmande land. Att smålänningen ger sig bort, förvånar mindre, hans land är ett fattigt land. Hans förmåga att slå sig ut i de svåraste förhållanden har ju blivit ett ordspråk. Men varför kommer han inte igen? Har han väl så fått inbränd i sig övertygelsen, att hans land har alltför få och fattiga utkomstmöjligheter? Är det väl för barnens skull som han föredrar att stanna borta i främmande land.

Naturligtvis älskar den småländske emigranten sin hembygd, hur kunde han väl annat? Men älskar han sina barn ännu mera?

Menar han det, att längtan efter skogarnas och höjdernas land, efter de många sjöarnas och de goda doftande lundernas land, efter tungomålet och det knotiga folket allt detta är sentimentala synpunkter, som icke få väga när en förständig man bestämmer om sina barns framtid?

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10-4 Expeditionen: kl. 9-5
Rikts 1646. At. Norr 9803 Rikts 1646. At. Norr 6147
Red. Högman: kl. 11-1 Annonsskont.: kl. 9-5
Rikts 8660. At. Norr 402 Rikts 1646. At. Norr 6147

Iduns prenumerationspris 1922:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer: Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år ..... Kr. 15:— Helt år ..... Kr. 19:50
Halvt år ..... " 8:— Halvt år ..... " 10:—
Kvartal ..... " 4:25 Kvartal ..... " 5:25
Månad ..... " 1:50 Månad ..... " 2:—

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 Utländska annonser:
45 öre efter text., 50 öre
öre å textside. Bestämd pl. 20 % förh. å textside, 20 % förh.
o. Platssökande 25 öre. för särsk. begärd plats.

En kurs i barnavård.

För Idun av d:r Arthur Fürstenberg.

(Forts. fr. n:r 24.)

grät med honom. Ett sånt ropande och bedjande hade aldrig hörts i bönhuset förr... Guhjälps Konrad!... Guhjälps Konrad!

Det fanns inte en, som inte tyckte, att Konrad gjort skäl för nåden många gånger om, men Konrad kunde inte stanna sig. Han ropade och bad, så svetten flöt, och till slut fick han inte fram ett redigt ord, bara stönanden och jämmer. Väckelse-Klara bad högt för Konrad, och med henne alla de främsta... "Ta mot nåden, Konrad!... Nåden, Konrad!... Nåden!"

Där satt Fattig-Lisa och såg, hur den starke, rike Konrad svettades och skalv, hörde hur han ropade och stönade. Det skar henne i hjärtat, att en så stor och präktig karl som Konrad skulle stå och gråta så inför allihop, och hon tänkte: Den som kunde hjälpa Konrad ändå... Det var nåt som han hade kvar, nåt som han glömt, nåt viktigt och tungt, som tyngde ner, så fort han ville kravla sig upp... Ja, den som kunde hjälpa Konrad på träven... Som Lisa satt där, fick hon en ingivelse. Visst var det från den onde, men inte märkte hon det i ivern, för nu förstod hon, vad Konrad behövde — ett par ord, bara ett par små ord... Lisa reste sig upp i bänken och viskade hjälpen till Konrad, först lent och mjukt, så lite högre. Folk på bänkarna framför Lisa vände sig om. Lisa viskade värre... Nu vände sig även de om, som sutto bredvid Konrad, men han hörde ingenting, bara grät och stönade. Lisa blev alldeles utom sig och ropade och vinkade åt Konrad, och alla tystnade utom Konrad. Då skrek Lisa värre än han:

"Titus och skogen!... Titus och skogen!"

Konrad teg och satte sig. Hela salen teg, och alla sågo på Fattig-Lisa. Väckelse-Klara steg ner från predikstolen och talade lågmält med Konrad och de främsta, som samlats omkring honom. En lång stund viskade de, och så kom Väckelse-Klara fram till Lisa:

"Nu kan ho gå!" sa' Väckelse-Klara och pekade mot dörren.

Och Lisa steg upp och darrade och neg. Och det var tyst som i graven, när hon gick.

V.

— Å det säger jag, å det står jag ve: Jag ville Konrad väl, bare väl. Jag tyckte synn om Konrad å ville hjälpe'n, sade Lisa succ — Stackars Lisa!... Va' Sockna ä orättvis å dum ve dej, sade Kajsa.

— Du ä dummere! Ju mer jag övertänkt, ju mer förstår jag, hur rätt ho har, ho, Väckelse-Klara, som körde ut mej från värmen å saliheta... Inte passar det sej å tale om skogsaffärer å så'n världslighet på ett sånt ställe! Ja, jag va väl toki, å visst va det den onde...

— Jag ska säje dej en sak så go som två — sanninga passer aldri blann di frälste, sade Kajsa och blinkade. Hos oss, ofrälste, trivs ho bätter... Men vi har ju aldeles glömt bort å dricke! Ska du inte ha en tår te för bröstet?

— Va ä klocka? frågade Lisa, sedan hon fått sin kopp upphälld.

Kajsa gick bort och tittade:

— Bara lite över åtta...

— Jösses, då. Lisa satte ifrån sig det rykande kaffefatet och for upp. Väckelse-Klara börjar klocka åtte!

— Du ska väl dricke ur, åtminstone? tyckte Kajsa. Men Lisa stod redan i dörren:

— Nu måste jag springe te Skomakerns åker! Adjö å tack!

I MODERNS MJÖLK FINNAS NÄMLIGEN skyddskroppar mot de infektiösa sjukdomar, modern själv genomgått, och ävenledes mot de många banala infektioner, som kunna angripa barnet. Men den omständigheten, att naturen själv berett den föda, barnet erhåller, är en borgen för, att födan är lätt att fördraga och lätt tillgodogöres, vilket ju också av erfarenheten bekräftas.

Det är emellertid icke endast barnet, som drager nytta av uppfödningen vid bröstet; även modern har stort gagn därav. Litet var ha vi väl sett, hur den digivande modern kroppsligen utvecklas, hur den späda, magra modern mången gång blir axelbredare och fetare, hur den bleka får vacker färg på sina kinder och hur de alla stråla av hälsa och icke minst av lycka. Tillfredsställelsen att själv kunna nära sitt barn och att se detsamma tilltaga i vikt och utveckling är nämligen en ständig källa till glädje och lycka, som ingen annan period av kvinnans liv kan skänka.

Digivningens stora betydelse för barn och moder har emellertid icke varit klart insedd förrän under de senaste 40—50 åren, vilket bäst bevisas därav, att läkarne dessförinnan ofta och alltför ofta tillrådde mödrarne — synnerligast de bättre situerade — att vid minsta anledning underlåta giva sina barn di och att antingen uppföda dem med flaska eller att för barnet anskaffa en amma. Men under den tiden, som detta hände, var det mycket sällsynt, att de fattiga kvinnorna icke gävo sina barn bröstet, vilket ju var en välsignelse, då de fattiga kvinnorna naturligtvis voro de flesta. Förhållandet är nu ett annat. Nu förekommer det så gott som aldrig, att en bättre situerad moder utan tvingande skäl underlåter att giva sitt barn di — upplysningen har lärt henne inse digivningens betydelse — men å andra sidan har den konstgjorda uppfödningen tagit oroväckande fart hos den stora massan av mödrar, nämligen hos de fattiga. Detta är till stor del följden av sociala förhållanden såsom att kvinnorna mer och mer dragits in i industrien, att livsvillkoren blivit så hårda, att även kvinnorna medelst sitt arbete utomhus måste bidra till familjens uppehälle och till sist därav, att det numera födes så många barn utom äktenskapet, vilka barns mödrar ofta ensamma ha att försörja sin avkomma.

Sociala hjälpåtgärder för nyblivna mödrar

Dessa förhållanden — eller rättare missförhållanden — äro emellertid icke särskilt karaktäristiska för vårt land, de existera så gott som överallt i Europa och hava framkallat de nu allmänt vidtagna åtgärderna för att förmå mödrarna att uppföda sina barn vid bröstet. Därvid har man gått tillväga på flera olika sätt. Dels har man i flera länder förbjudit kvinnornas arbete i fabriken under den första tiden efter barnets födelse, dels har man sökt att genom ekonomiskt understöd underlätta det för mödrarne att stanna i hemmet och där fylla sina modersplikter och dels genom en intensiv upplysningsverksam-

het sökt påverka mödrarna och de blivande mödrarna att giva sina barn en naturlig uppfödning. Längst torde man i detta avseende ha kommit i Tyskland, åtminstone före kriget, där man inrättat massvis av s. k. Försorgestellen i de större samhällena, varifrån utvecklats ett intensivt upplysningsarbete och ett kraftigt välgörenhetsarbete. Även hos oss ha de s. k. mjölkdropparna, som inrättas för att skaffa de konstgjort uppfödda barnen för ålder och utveckling lämpade blandningar, så småningom utvecklats därhän, att de numera huvudsakligen arbeta på att förmå mödrarna att helt eller delvis uppföda sina barn vid bröstet.

Sverige tävlar med Frankrike om minsta födelsetal i Europa.

Det torde vara allmänt bekant, att dödligheten bland barnen är stor i alla länder och att det är denna dödlighet, som kraftigast bidrager att höja dödstalet för de olika länderna. Är spädbarnsdödligheten i ett land stor, är dödstalet (döda per år för varje tusental av befolkningen) stort, är den ringa, är ock dödstalet lågt. Nu äger det lyckliga förhållandet rum här i Sverige, att vi tävla med Norge att hava det minsta dödstalet i Europa, vilket återigen beror på, att dödligheten bland barnen är så relativt liten. Att så är förhållandet, torde sammanhänga därmed, att den svenska befolkningen i stort sett är en upplyst befolkning, att de sociala missförhållandena hos oss ej tagit så svåra former som mångstades i utlandet och att den svenska kvinnan i allmänhet uppföder sina barn vid bröstet.

Hos oss äger dock ett missförhållande rum, som på sitt sätt motverkar den ringa barnadödligheten och det är det förhållandet, att det över huvud taget födes så få barn i Sverige. Man kan säga, att Sverige tävlar med Frankrike att uppvisa det minsta födelsetalet i Europa (födda per år för varje tusental av befolkningen). Men då det emellertid är mycket svårt att motverka detta missförhållande, återstår oss intet annat än att söka nedbringa dödligheten bland barnen och därigenom öka nativitetsoverskottet (överskottet födda över döda för varje tusental av befolkningen). Och jag trotsar någon att kunna säga, att våra sociala förhållanden i alla avseenden äro så goda, att vi icke här och var och i flera avseenden skulle kunna förbättra dem och därmed förhöja de små barnens utsikter att få fortleva. Viktigast är och förblir i alla fall att söka förmå så många mödrar som möjligt att giva sina barn bröstet, och barnen därigenom ökad möjlighet till fortlevnad. Det är därför en absolut skyldighet för var och en, som lärt sig något i barnavård, för var och en som har inblick i våra sociala förhållanden och för var och en som har intresse för vårt folks framtid att vid varje tillfälle energiskt påyrka naturlig uppfödning och att varna för den konstgjorda.

Hinder och svårigheter vid digivningen.

Vi skola nu gå över till att ordä om uppfödningen vid bröstet och börja då med det allra naturligaste uppfödningssättet eller när modern själv diar sitt barn.

(Forts.)

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

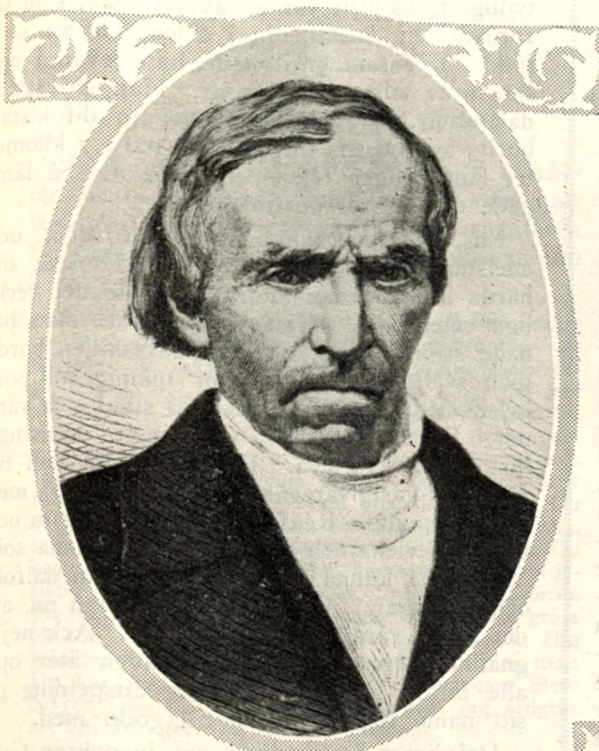
OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

"GAMLE RÄÄFEN" I YDRE

Leonard Fredrik Rääf, som räddat till eftervärlden Ydres gamla sagor och sägner.

Buhlsjö i Sund. Rääfs första hemvist. Här finns nu ett ortsmuseum för Ydrebygden.

Sommen vid Norra Vi, Ydre.

Julafton i Dalaryd, Svinhult, Ydre.

Forsnäs, där Rääf dog.

I. VÄGEN TILL YDRE.

VET NI VAR SVERIGES VACKRASTE skogssjö är belägen? Jag undantar förstås de stora praktnumren Vättern och Mälaren, rikssjöarna. Min tes lyder: Sveriges vackraste skogssjö ligger 145 meter över havet inom Holaveden och klyves av gränsen mellan Östergötland och Småland. Dess namn är Sommen (uttalas med o). Huvudorten i dess närhet är Tranås, och till större delen är sjön belägen inom det gamla gränshäradet Ydre, som har utpräglad Norrlands- eller åtminstone Bergslagsnatur. Men en tes skall försvaras: Varför är Sommen vackrast?

Följ då med på min värliga pilgrimsfärd. I Tranås hamn ligger Carl Johan, Sommens senior bland ångbåtar, och väntar på hemvändande torgfolk, ty det är fredag. Medan Carl Johan sakta glider utför Svartån, granska vi folktypen. Den är skogsbons, det märks på

En Ydregumma.

BECKERS Maltinktur och Malpapper

Osvikligt skyddsmedel mot mal.
De hålla ärligt vad de lova.

A.-B. WILH. BECKER - STOCKHOLM

NÄSSJÖUTSTÄLLNINGENS FÖRGRUNDSFIGURER

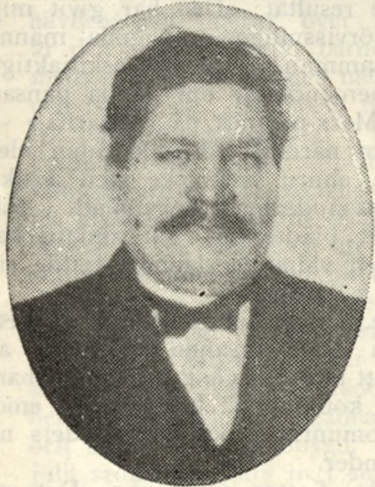
Motiv av Nässjö och Ingsbergssjön.

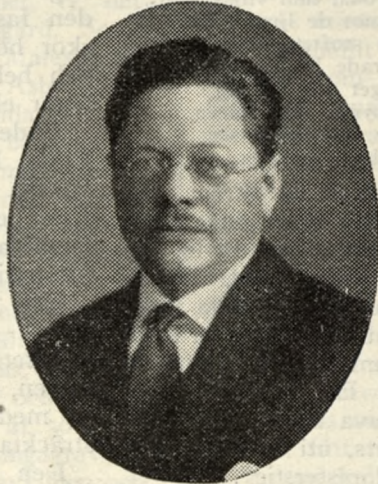
Landshövding Fredrik Pettersson, utställningsbestyrelsens hedersordförande.

Bankdirektör Ernst Ljungqvist, bestyrelsens ordförande.

Bankdirektör Alb. Jansohn, bestyrelsens vice ordförande.

Direktör Carl O. Cederholm, utställningens kommissarie.

Utställningsstaden har ett ståtligt stadshus.

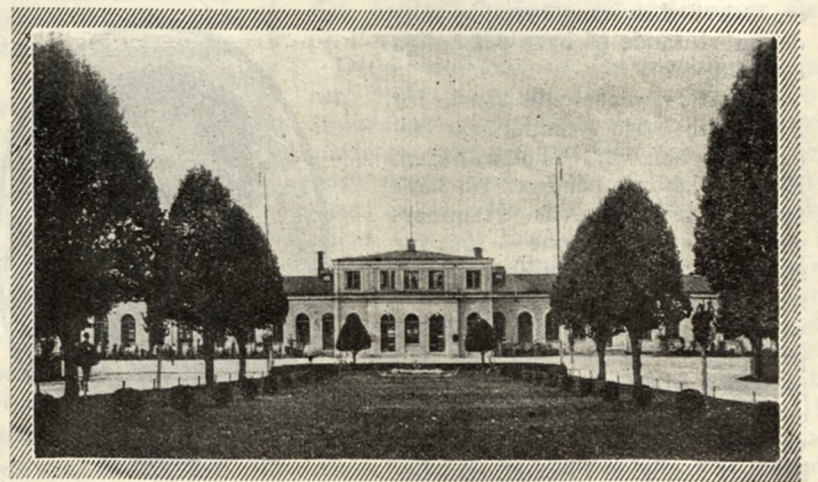
Direktör J. E. Sundberg, ledamot i bestyrelsen.

Direktör Simon Ericson, byggnadskommitténs ordförande.

En idyllisk vrå av Nässjö stadspark.

Nässjö järnvägsstation, välkänd för alla resande svenskar.

PÅHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéer
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Carl Peter

Bilder från Nässjöutställningen

i nästa nummer av Idun.

SMÅLAND I HELGHÖCHSÖCKEN

Kalmar slott, en bild, som väcker till liv stolta svenska minnen.

En söndagsmorgon utanför Torsås kyrka.

Vexjö domkyrka.

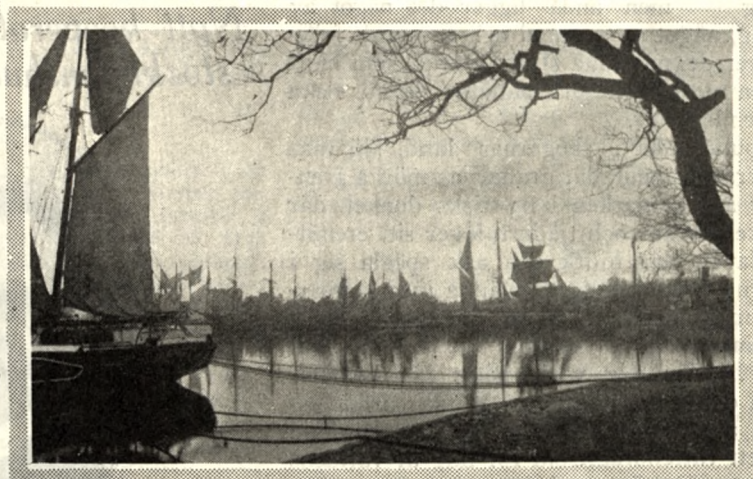

Popplar och päron äro karaktäristiska för det vackra Grenna. Här äro popplarna

Och här de goda rödpäronen.

En vacker bild från Oskarshamn.

En idyllisk gårdsinteriör i Eksjö.

Salutorget i Oskarshamn.

Ett utmärkt stärkande medel, tillverkat med stöd av nyare vetenskapliga erfarenheter, är järnmedicinen **Idozan**. Förenar hög järnhalt med en utmärkt sammansättning, varigenom snabbt och överraskande resultat erhålles, på samma gång som Idozan blir billigast att använda. Mycket välsmakande och oskadligt för tänderna. Rådfråga läkare. Fås på alla apotek

IDOZAN

Skadar ej tänderna.

SMÅLAND OCH SMÅLÄNNINGARNA

NÅGRA RANDANTECKNINGAR AV EN DYLIK.

NÄR JAG VAR UNG OCH GICK I skola i Oskarshamns lägre allmänna läroverk, fingo vi pojkar vårt småländska självmedvetande uppstramat med följande sägen, som en av våra lärare brukade berätta för oss:

"Då vår Herre skulle skapa Sverige, högg han först i med södra delen. Han gjorde stora och vackra slätter rika på skördar och näring, så att vete och gräs överflödade för människor och djur. Detta tyckte den Sure, som också var med, inte riktigt om. Han ville pröva på att göra maken och tog för sig ett betydligt stycke land strax norrut. Men han förmådde endast göra berg och backar, kärr, myrar och öde ljunghedar.

Och det blev till Småland.

Då vår Herre fick se Hin Ondes tilltag, kände han bekymmer, men han beslöt emellertid att förbättra det karga landet så mycket detta lät sig göra och så plockade han in här och var vackra lövhult, leende ängar och glittrande sjöar — allt detta som gör Smålands bygder så fagra. Under det vår Herre höll på med att bättra upp Småland, passade den Sure på att tota till folket i Skåne och därför blev detta en smula trögt och sävligt. Men folket i Småland skapade vår Herre själv och därför blevo smålänningarna livliga, glada och förnöjsamma." —

Ja, så löd den gamla sägnen, som åtminstone är karaktäristisk för rivaliteten mellan "mannarna" och "pågarna". Vilket icke hindrar, att "getapågarna" vid ett visst kritiskt ögonblick i Sveriges historia med sin Måns Bock i spetsen kommo "mannarna" till undsättning.

Stenbunden och karg är Smålands natur — utom i vissa trakter vid kusten runt i Emåns dalgång — men ändå ligger det något av tjusning, något av gammal och ursvensk folkvisa över denna stolta slutna natur, som blott för sina mest förtrogna nedlåter sig att visa sina hemligheter.

"Enbusklandet", skogarnas land, sjöarnas och myrarnas land, där granarnas mörka grenmassor svepa marken i mystiskt dunkel, där duvhöken lockar och tjädern lever sitt eremitliv. Havet, där björk och ask spegla sig i tjärnarna, medan tallarna blänka med kopparfärg i middagssolen som på en tavla av Pelle Ekström.

Det händer mig varje gång jag kommer utifrån och åter vandrar på kända barndomsstigar, att jag söker upp en viss, bestämd plats, ett vattendrag, som för mig är världens härligaste. Det är inte blått som bukten utanför Cattaro, inte guldgлитtrande som den mångbesjungna vik man skådar från höjden vid Monte Carlo, det buktar sig inte mjukt som Rhen eller forsar som Donau och över det hänger inga graciösa pilträd som över Moldau vid Prag.

Men ändå är det för mig världens vackraste vatten.

Det är helt enkelt ett småländskt kärr, men över det vilar en stämning av sång — en sång, som våra fäder sjungit i svält och lidande, under svåra år och tider av betryck.

Jag har stått där i vårens ljusa dagar, i sommarens tid, då de vita skvatramblommorna utsänt sina heta dofter, medan linnéens skära klockor blänkt under tallarna, jag har gästade där, när de höstliga dimmorna hängt som böljande vita flor mellan grantopparna

och när om vintern tranbären lyst som röda bloddroppar på de isiga tuvorna. För mig har det varit gudstjänst och uppbyggelse och förnyelse och jag har sagt mig, att här var världens vackraste näjd.

Jag har känt något i släkt med det, som inspirerat den unge Smålandsdiktaren Gustaf Johansson, när han skrev:

"Hedland, du fattiga, härjat av stormarnas härlek, markernas styvbarn, huru du älskat mig blivit! Låkedomsland för hjärta, i brottning och kärlek härjat och slaget — huru du balsam mig givit! Störtregn och stormar, hedland, det är dina vänner, isiga nätter älska ditt ljunghår det röda, bo för orkanen, boning för hjärtan, som blöda trotsigt och tyst som det höves hjärtan hos männer!"

Ett skall jag minnas, ett som din karghet mig lärde, medan den sakta balsam göt över såren: lusteldar tändas blott för att slockna med åren, men bortom gravarna än har vår möda sitt värde. Liksom en fattig mor ur sitt hjärta, det varma, ger mer än guld åt sin hemvände son, när hon gråter, så av din karghet mig skänktes, du rika och arma, ädlaste gåva, som frälst mig — äter och äter!"

*

Och folket, som bygger och bor i dessa nejder?

Betrakta under plöjningens tid bonden och hans son, där de gå bakom plojen, vars bill ofta skär emot berget under den tunna myllan. Så ha fäderna gått före dem och så skola sönerna gå efter dem. Men ser du in i de blå ögonen, som blänka under de linfärgade luggarna, så skall du hos dem läsa denna sega förtröstan, som aldrig ger sig, denna förnöjsamhet och denna idoghet, som givit upphovet till ordstävets om smålänningen och ge-

ten på en klippa i havet. Det är gott virke i det folket, samma virke som finns i deras hembygds kärnfriska furor.

Självgoda och genstörtiga kunna de vara. De äro icke för intet av samma ras som den Dacken, vilken gjorde den store riksbyggmästaren så många bekymmer. Men det är modiga och trofasta hjärtan, som klappa i deras bröst. Deras förfäder voro de Smålandsryttare, som vid Lützen följde hjältekonungen in i det sista. För fyra generationer sedan ungefär var det männen från dessa trakter, som på Ringstorps backe utanför Häl-singborg fylkades kring de ljusblå fanor, som buro Carols krönte namn och räddade den svenska äran, när allt syntes sjunka i grus.

Och tittar du in i något av de små husartorpen, som ännu här och var ligga kvar med sin potatistappa utanför stugknuten och sin myrten och sin gyllenlack på fönsterbrädet, så kanske du kan få höra, att det torpet gått i arv från far till son ända från den stora ofredens dagar. Så det är bland ett folk med traditioner och med anor lika stolta som mången aristokrats, som du befinner dig. Folk, som är i släkt med de tider, då den svenska ärans sol strålade som klarast.

Och är du en i de grå forntidshävderna kunnig man, så kanske kommer du att tänka på, att det var från dessa trakter som herulerna, folket vid Donau, tog sig hövdingar, när det kände sig i behov av bättre dylika — hänsynslöst modiga män, fyllda av vildskap och all köttets ursinne.

Det kunna förresten smålänningarna vara ännu i den dag. Har du läst vad en av deras nu levande mest bekante söner, Albert Engström, skrivit om dem så borde du måhända ha funnit, att det även i dessa nejder dröjer ett drag av "vildskap, hedendom, vildskap och tusen djävlar i mitt svenska hjärta". Fast det brukar dröja en stund innan dessa betänksamma män hinna dit.

Måhända hänger denna deras betänksamhet ihop med deras optimism och deras humor. Ty man måste vara optimist för att plöja så magra tegar och man måste i själens dolda skrymslen äga en gnista av den humorns gudagåva, som försonar en med allt, då det kan hända, att man av tio sådda kappar får tillbaka nio.

Det goda humöret finns där och även — självironien. Måhända är det den, som skapat den bland smålänningarna gängse historien om, huru, då en gång en samling smålänningar i något ärende uppvaktade den mäktige Per Brahe d. ä. på hans stolta Visingsborg och denne magnat frågade från vilken landsdel de voro, en av de tillfrågade svarede:

— Jo, vi ä' smålänningar — Gud bättre oss...

På den tiden åtminstone hade sålunda ännu inte bland smålänningarna själva Albert Engströms bekanta sats vunnit burskap, att "också i sin allra djupaste förnedring är en smålänning så oändligt överlägsen varje annan landets inbyggare att ingen jämförelse kan äga rum."

Till sist lära vi ju förresten alla inte vara något annat än smålänningar inför vår Herre.

BON SOIR.

Nytt kooperativt företag till stockholmshushållens gagn.

Dir. K. E. Frykberg.

STOCKHOLMS HUSMÖDRAR HA SÄKERT med glädje mottagit dagspressens meddelanden om den kooperativa inköpscentral, som nyligen bildats för Stockholms speceri- och matvaruhandlare och tack vare vilken de från och med hösten torde kunna räkna med reducerade priser på livsmedel. Initiativtagaren till det nya företaget är direktör K. E. Frykberg, som nu lyckats realisera en idé han burit på i tjugo års tid men som hittills strandat på bristande enighet mellan grossisterna. Hr Frykberg kommer nu att lämna sin post som Barnängens direktör för att odelat ägna sina krafter åt inköpscentralen. Ej mindre än 110 speceri- och matvaruhandlare ha redan anmält sig som medlemmar i den nya organisationen.

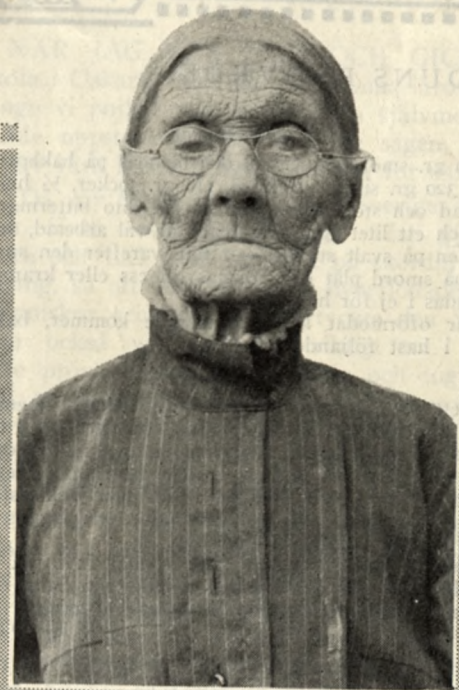
KLÄNNING BLIR ELEGANT KEMISKT TVÄTTAD ELLER FÄRGAD HOS ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI A.B. GÖTEBORG

Salubrin omslag giva lagda enligt bruksanvisningen **överraskande effekt**

BLAND KARGA TEGAR OCH RÖDA LINGONBACKAR

Denna gamla bondgumma är som en personifikation av småländsk viljeseghet och energi.

Klokmakartorpet i Torsås har gamla anor. Det fanns redan på 1700-talet, då det benämndes Svinavall, troligen emedan bönderna låto svinen bela i närliggande boklundar. Stugan, som är mycket gammal, är belägen långt in i skogsmarkerna.

En vedhuggare från Omberg.

Vardagsbild från en torparstuga i Torsås, Kalmar län. Magnus Månsson har fått flera hederspris och medaljer för sina träskedar och laggekärl. Hustrun, som är en duktig väverska, varpar just till en ny väv.

»Mor Post» i Adelöfs socken.

Från de backiga och slingrande vägarnas land. Fotografien är lagen mellan Tranås och Sebarp, strax utanför den förra orten.

En av de tusen grindarna.

Potatiskupning i den steniga åkern. Kring Västra Slättafly ser nästan varje åker ut på samma sätt.

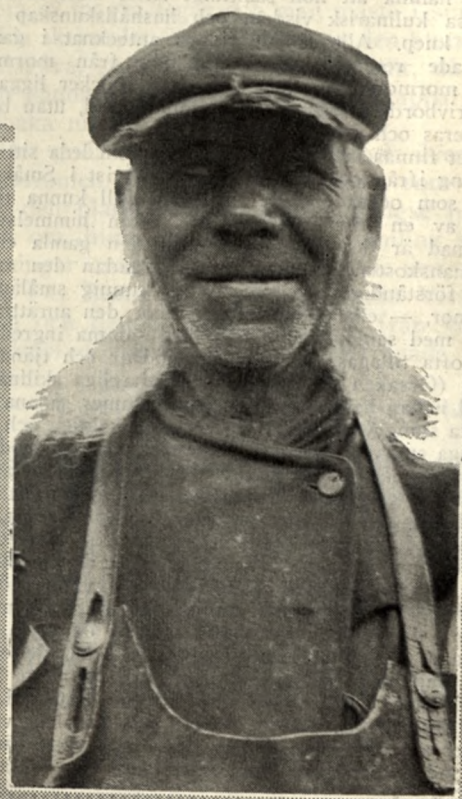
En gammal stenbro nära Nissaåns källa. Landsvägen Jönköping-Ulricehamn går över bron.

När de gyllene skördarna mognat.

En bild från det nya Torsås: ett trevligt arbetarhem vid Lilla Gelnobo

En godmodig Smålandstyp: remmalags-gubbe från Visingsö.

Linnés födelsegård i Råshult.

När Småland står i sin fagrstå högsommarskrud.

En karaktäristisk Smålandsbild: Skogsparti i Eksjötrakten.

Vid spinnrocken.

Tveka ej i valet av tvål

utan köp

Gahns Lanoiatvål

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad endast
Konfekt 4:70 kr.
Marmelad per ask

till landsorten fraktfritt 5:20 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & CO

Det är så fångsamt att vinnia.

DIVINIA

PARFYM

Men har han med sig, som han lofvade en flaska M. ZADIG Divinia, då förlåter jag olli!

Flaggan i topp!

Vid behov av flaggor begär vår priskurant och prov å duk.

Vi tillverka YL-LEFLAGGOR av prima kronduk. "STORMFLAGGOR" av bomullsdruk med tvinnad varp och "PRIMAFLAGGOR", starka och prisbilliga.

Vårt fabrikat tvenne gånger prisbelönt. Alla färger äkta och mätten lagenliga. OBS! Priserna betydligt lägre än i fjol. **EKELÖF & SVENSSONS** flaggfabr., Karlstad 4.

Marguerite

Hela familjen
— från far och mor till stora syster och lille bror — är lika förtjust i Thules delikata Marguerite-choklad.

THULE CHOKLAD

IDUNS FÖLJETONG.

(Forts. fr. sid. 623.)
de ord, för vilka hon måste älska honom mest.

Då först, vid hemkomsten den kvällen, hade hon också förstått, att Gabrielle till sommaren skulle få ännu ett barn.

*

X. DEN BLINDE GUDEN.

Ester-dagen den sista mars hade firats på det livligaste av de unga Eliassönerna, sekunderade av grannens, skomakarens pigga och fräkniga Octav, samt två blonda lockhuvuden tillhörande vaktmästaren på Folkets hem. Det hade dansats ringlekar och frossats på knäck och apelsiner, och slutligen kom glanspunkten: Kung Heimer-Tage och Aslög-Anna-Lisa, med den norska dekorationen bestående av två granar och Gabrielles fikus. Förtjusningen hade givetvis varit stormande, och Ester var verkligen ganska matt då hon till sist blivit ensam och gick och plockade i ordning.

Men plötsligt ljud en ljudelig knackning på hennes dörr och en liten brukspojke klev in och lämnade fram ett paket från förman Barr. Lyckligtvis fanns ännu ett par apelsiner i påsen, och när de voro bekomna, rusade budbäraren strålände sin kos.

Ester klippte av snöret och vecklade upp — det var tydligen en bok paketet innehöll. Det var Jack Londons Martin Eden, Barrs eget nötta exemplar, fullt av randanteckningar och betydelsen av främmande ord i marginalen. Ester visste hur högt Edvin skattade den, att han tillmätte den en oerhörd betydelse för sin egen utveckling, och när hon på titelbladet läste det med stora blåpenne-bokstäver snett över skrivna: Till min Ruth! sade hon sig, att en finare hyllning kunde ingen kvinna någonsin bli mål för. I omslaget hittade hon sedan en liten brevlapp, varpå stod:

Bemärkta personer bruka på sina högtidsdagar göra en eller annan donation till medmänniskornas fromma. Därtill vädjar jag, när jag nu — denna gången utan någon hemlighetsfullhet — vill få dricka kaffe i ert sällskap i morgon afton! Det är hemma hos mor, och ni hittar nog dit! —

»Jag tänkte be dig baka några färska kringlor eller sän't till i morgon», hade Barr föregående dag sagt åt sin mor innan han gick ner till kraftstationen — »för jag har bjudit hit främmande, fröken, som är hos doktors, och som lär mig engelska.»

»Jaså, så fint. Då får du väl gå ner till kaféet och köpa hem småbröna också», sade Kristin Barr kort, och såg skarpt och misslynt på sin gullgosse.

»Åh nej, det behövs inte», svarade Edvin saktmodigt och tog sin mössa utan att se upp, för att ej förråda sin listiga glädje. — Jaså, hon skulle hit nu också den där människa! Kristin hade aldrig lyckats få se henne, men de över förmanskapet avundsamma grannfruarna hade ej varit sena att berätta henne, hur de två i timmatal drogo omkring på vägen, och hon tyckte, att en sådan där dam kunde ha andra nöjen för sig än att gå och kolla bort hennes pojke.

»Hon kommer klockan fem, och jag skall ta cykeln, så är jag också hemma ungefär då», hade Edvin sagt. När klockan felade en minut, lyfte också Kristin kaffepannan från elden, och vände än en gång sin älskling och fåfänga, den skära pelargonian, så att alla knopparna skulle synas.

Aprilsolen överflödade i nåd, och den vita kattungen satt inkilad mellan blomkrukorna i fönsterkarmen och höll på att

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBBERGSGATAN: 39.

KÖP
TANGENS GARDINER

Kejsar-Borax

Det bästa toalettmidlet.
Holmérus Mark Neef, Linn & D.

Se till att
Ni får

Kalmar Vapen,
Högsta kvalitet kärnmjöl
Kalmar Ångvarns A.-B.

BÄST VILAR MÅN Å

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk - Billig - Hållbar
Prislista gratis och franko
Obs. I Reducerade priser fr. 1 mars i år.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Ford

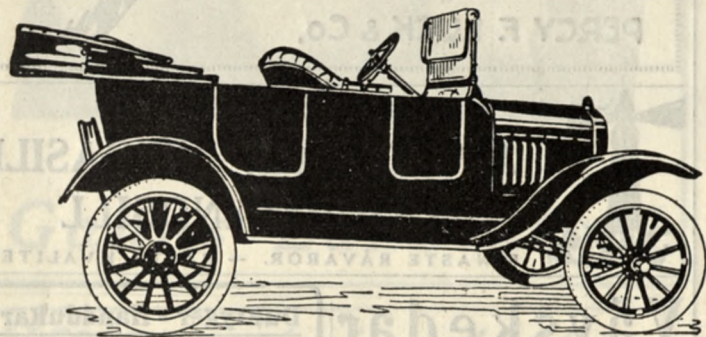
UNIVERSALVAGNEN

HAR ALDRIG VARIT SÅ BILLIG SOM NU!
HAR ALDRIG VARIT AV SÅ HÖG KVALITET SOM NU!

Dessa äro absoluta fakta, som göra Fordvagnarnas oerhörda åtgång lättförklarlig.

5³/₄ miljon i bruk!

TOURING CAR

FÖR 5 PERSONER.

Den nya modellen — med avtagbara fälgar utan prispförhöjning!

2,950:-

kronor, fritt Malmö. — Elektrisk start 250 kronor extra.

Vi försälja över hela Sverige på lämpligaste betalningsvillkor.

A.-B. AMERIKANSKA MOTOR IMPORTEN

STOCKHOLM   MALMÖ 6   GÖTEBORG
HELSINGBORG   KALMAR   KRISTIANSTAD

Sedan ny sändning i dagarna inkommit, kan **omgående leverans** åter ske av ett **begränsat** antal 4 à 5 pers. turistvagnar och 1-tonns lastvagnsunderreden, efter att vi en längre tid på grund av otillräcklig vagn tillgång måst reservera oss för 3 à 4 veckors leveranstid.

Förse Eder i tid, innan sändningen är slutsåld!

SOMMAREN I WALDHAUS-FLIMS

Känner Ni till den stora och omtyckta schweiziska sommarkurorten Waldhaus-Flims? Från Sverige reser man över Hamburg eller Berlin—Basel eller Stuttgart—Zürich (Stockholm—Zürich 45 timmar) från Zürich förbi den härliga Zürich-sjön och Wallensjön över Ragaz-Chur till den på Engadin-routen liggande stationen Reichenau (Zürich—Reichenau 3 timmar). Från Reichenau i 50 min. pr bil till det utsökt vackert belägna hotell Waldhaus-Flims, som har en hänförande utsikt åt tre håll. Biljett med sovplats från Stockholm till Reichenau-Flims kostar 170:—, 110:—, 70:— kr. Hjälpension i den efter villastyg byggda Kuranstalt Waldhaus fås från kr. 12:75 eller i det syn-

Caumasjön

Posthotell

Hydrotherapie Kurhaus V. Silvana Hotel Segnes

Vy över Waldhaus-Flims. 1200 m. ö. h.

Man kan bada, ro, fiska, spela golf, tennis. På kvällarna går man på konserter, baler, soaréer, eller också sitter man på hotellets terrasser och beundrar de omväxlande, rika alplandskapen. Från Waldhaus-Flims är endast 2 timmars resa till Thusis med de romantiska Viamala- och Rofla-klyftorna, 3 timmar till Oberengadins sjöar till den internationella mötesplatsen St. Moritz, Pontresina. Man kan göra härliga högfjällsturer med elektr. Beninabanan till Italien, med postbilar över Bernadin eller Splügen-passet till sydschweiziska sjöarna Lugano—Locarno, över Lukmanier-passet eller Oberalppasset till Gotthardrouten och Central-Schweiz.

Badliv i Cauma-sjön.

nerligen lugnt belägna Hotell Segnes och Posthotellet från kr. 8:50. Mellan dessa hotell ligger det nyinredda hydroelektroterapeutiska etablissemmentet. Läkare på platsen.

Vad Hotell Waldhaus-Flims erbjuder är lugn och vila, bad, sport, musik och sällskapsliv. Promenader i den doftande granskogen med en mängd trevliga ställen, små porlande bäckar och välvårdade stigar, omkring den stilla skogssjön 1150 m. ö. h. Vattnet i denna kristallklara sjö är i juli—augusti hela tiden omkring 20° C.

Waldhaus-Flims har en hemtrevlig karaktär och ett särskilt livligt sällskapsliv.

Cauma-sjön med badinrättning.

Upplysningar och prospekt gratis: Schweiziska Turistbyrå, Hamngatan 5 B., Stockholm. Riks 1491, Norr 9840.

Mot blodbrist och allmän svaghet

Ferrin

Bästa Järnmedel,

Utmärkt stärkande.

slog hon kramande hårt sin arm kring den sista av de gamla rönnarna, som, åskbränd och ihålig, stod och trotsade förgängelsen med hundratals friska skott.

I Folkets Hem stod Tord med något av samma förväntningskänsla i talarstolen. Det var längesedan en så manstark publik mött upp, och han var glad att se det, ty diskussionsämnet: Fattigdomen, dess orsaker och botemedel, var en av hans starkaste hjärtasaker. Ännu hade han ej nåtts av något tvivel på, att mannen i arbetsblusen undantagslöst var livets misshandlade styvbarn, ännu var hans båt tät och sög ej in något vatten, och med flammande hänförelse började han sitt anförande.

Han sade om fattigdomen, att den varken borde eller behövde existera, och att ingen präst skulle komma och säga honom, att den vore av Gud. Av de grymma och egenlyttiga var den inrättad och av de maktlösa och enfaldiga hölls den vid makt. »Men ve eder, ni maktsamladets krämare, som med blod på händerna räkna edra dukater, en dag skola bettlarna komma som fordringsägare och nämna er vid edra rätta namn!»

Nå, så långt var intet tvivel om, att han hade sitt garde med, andlöst fäktande i hämnens hätska duell. Men — just som vildjuret hukade sig till språng, ryckte han utan vidare undan rovet, lämnande sin förra tankegång. I stället började han tala om dem, som han kallade de i anden fattiga, dessa, som själva levde sitt liv utan andra gudar än magens och strupens njutningar, och som så snart tillfälle gavs, utan att tveka berövade andras vägar deras sparsamma skimmer av evighetsljus. Nu pendlade inte längre hans klinga mellan aristokrat och demokrat, mellan besittare och egendomslösa, ingen kunde känna sig säker, resultatet av alltsammans såg förr ut att bli en örfil än ett väntat köttben, men stopp, det ämnade man inte tåla!

»Lappa du i hop folk, och stå inte där och häv ur dig dyngal!» ropade en röst ur högen, och följdes av ett mångstämmigt bifall. Först efter ett par minuter lyckades det fabriksör Hedborg att göra sig hörd. Han bestraffade först tämligen mildt de element, som brutit mot »den parlamentariska ordningen», men kände sig nödgad medge, att hans förtjänstfulla och värderade vän Eliasson på ett olämpligt sätt gått utom ämnet.

Ester såg sig hjälplöst sökande omkring efter Edvin Barr, vilken hon visste ännu ej hade lämnat Österala, men han fanns ej där.

I anledning att det var sista samkvämet för vintern, hade emellertid kaffeservering blivit anordnad, och snart lade sig de högkammade vågorna stillsamt till ro i den belåtenhet som åsynen av ett par 10 l. kaffekokare och en klädsång med vetebullar framkallade. Men när Ester satte sin halvtömda kopp ifrån sig, fick hon se att Tord var försvunnen. När hade han gått, och vart?

Utän att taga avsked av någon banade hon sig väg, fick fatt på sina ytterkläder och sprang utför »gjutare-backen» ner mot vägen kring Brostasjön, vilken visserligen var något längre än bruksgatorna, men som de på Rönntorp alltid brukade använda sig av. Redan i första kröken blev hon mycket riktigt varse Tord, och hans svar på hennes: »Hallå, kamrat!» kom i ett lugnt och nära på muntert tonfall.

(Forts.)

Rättelse. I artikeln Konstgjord andning i förra numret hade genom ett missöde underskrifterna till bild I och IV bytt plats, vilket härmed meddelas till rättelse för de läsare, som ej redan själva upptäckt omkastningen.

Låt ej håret falla!

Friskt och kraftigt hår är en av naturens vackraste gåvor. Men liksom andra naturens gåvor måste även håret vårdas väl för att bibehålla sin friskhet och glans. Endast en omsorgsfull vård och regelbunden behandling med lämpligt hårmedel kan förekomma håravfall, mjäll m. m.

En känd svensk läkare, som sedan många år studerat speciellt hårsjukdomar har undersökt F. Paulis Azymol-Stimulus och konstaterar att detta medel icke blott motverkar hårets avfallande utan även befördrar dess återväxt.

Varför då i onödan låta håret glesna och falla av? Varför ej försöka med detta gamla välkända av läkare rekommenderade medel? Köp redan idag en flaska. De finnas överallt i hel- och halvflaskor, "med fett" och "utan fett".

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

Den i dagarna utkomna "Tidskrift för skönhetsvård och kroppskultur" innehåller en hel del verkligt vederhäftiga och värdefulla råd angående hårets vård och härväxtens återställande. Ifyll nedanstående kupong och vi skola sända Eder tidskriften gratis.

PARFYMERI F. PAULI A.-B., Stockholm.

Sänd mig gratis ett ex. av Tidskrift för Skönhetsvård och Kroppskultur.

Namn .....

Adress .....

I.

Då alla husmödrar erkänna att ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som finaste hushållsmör bör det aldrig saknas i något hem.

NESTLÉ'S BARNMJÖL

användes av alla mödrar, som vilja se sina barn friska, frodiga och välmående. Detta närings- och uppfödningemedel, som är lättsmält, gott och billigt, är absolut tillförlitligt i synnerhet vid den kritiska avvänjningstiden. Nestlés barnmjöl är även ett förträffligt och kraftgivande födoämne för barn i alla åldrar, mag- och tarmlidande samt åldringar.

JAMAICA BANANER FRUKT OCH MAT

MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

Recept gratis!

Tillskriv

The Banana Company A.-B.
Norrländsgatan 16 - Stockholm.

BALANSMOTORN ARCHIMEDES

hävdar fortfarande sitt anseende såsom maskinens främsta utombordsmotor.

Pris från kr. 475:-.

Åktiebolaget Archimedes Sundbyberg

GUMMANS Tvättpulver

-de & ändå de bästa.

A/B NYMANS VERKSTÄDER UPPSALA

Skandinaviens största specialfabrik för velocipeder och velocipeddelar. Bästa inköpskälla för återförsäljare.

Mellins Food

är en världsberömd, lättsmält kraftnärings för barn, ammande mödrar, konvalescenter och ålderstigna samt för personer, som lida av mag- eller tarmsjukdomar. Förordas av läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer. Mellins Food Depot, Malmö.

Det ojämförligt billigaste medlet att tvätta ett kilo kläder med är **LUNDSTEDTS TVÄTTMEDEL**

Intet annat har håller så överlägset dokumenterat sig som oskadligt för kläderna. Erhålles överallt.

Specialaffär för praktiska **Ottomaner** med 1 och 2 bäddar, Schälslonger, Sängkläder, Filtar, Täcken. Fullständig garanti.

OLOF KNUTSON.
Sthlmtef. Vasa 117.38. Dalagatan 14.

I N O
Oat-meal

*Niron är
hudcrëmen
par preference*

HYLIN & CO'S F.A.B.
STOCKHOLM

Söndagen i hemmet.

Av Emma Grandin.

Vad allt innefattar ej det enkla ordet "hem"? Det betyder den plats, där bandet mellan föräldrar, barn och syskon kännes starkast och som öfver oss är kärast. Det är den plats, dit vi så mången gång skyndat undan stormarna i världen för att där finna vila och vederkvickelse.

Vila på den dag, som är och bör vara en vilodag från såväl materiellt som andligt arbete, nämligen söndagen. Denna dag bör för oss vara en kraftkälla till den kommande veckans arbete. Likväl böra vi ej slöa och ointresserade för allt låta söndagen förrinna utan i stället utnyttja den som en vederkvickelsens dag, låta den bli en dag av den andliga innebörd, som lägger en tum till vår själs växt.

På det att söndagen ej blott för husets manliga medlemmar och barn utan även för husmodern och tjänarinnan må bli en rekreatjonsdag, så bör storstädningens försiggå på fredagen med undantag av efterdamning och vattnande av blommorna, vilket göres på söndagsmorgonen. På lördagen bör allt bak av exempelvis vete och siktbröd, skorpor och småbröd försiggå. Jag anser nämligen hembakat bröd utgöra en stor besparing i hushållet. Medan degen jäser, kan man göra i ordning några smårätter till söndagens frukost såsom inlagd sill eller sillsallad, kalvskylta, små köttbullar, en ägglåda eller omelett. Samtidigt kokas på spisen huvudrätten till söndagsmiddagen. Som lämpliga middagsrätter vintertiden skulle jag vilja föreslå någon stek, kotlett, kalvkyckling eller pepparrottskött, ty under denna årstid behöva vi nordbor varma och något feta rätter. Sommartid däremot kan man nöja sig med inkokta, kalla fiskrätter eller skinka och grönsaker. Efter brödet gräddning kan man som efterrätt till söndagens middagsmåltätta in i ugnen en kaka av mjölk uppblött bröd med syltad frukt emellan, eller en tunn fin pannkaka. Samtidigt kan man då koka en bit salt kött eller skinka att skära av till smörgåsarna på söndags afton, ty att köpa kallskuren smörgåsmat ställer sig givetvis för dyrt.

Sedan nu allt sålunda vad som rör bakning och matlagning för söndagen blivit undanstökat, böra de på måndagen borstade helgdagskläderna och skodonens framläggas tillika med linne. Innan husets medlemmar krypa till kojs, böra de samtliga den ena efter den andra, om badrum gives, bada eller i annat fall tvaga sig. Har man så ordnat för söndagen, så kunna alla vila ut till kl. 9 på söndagsmorgonen. Sedan alla äro uppstigna och klädda, och de yngre bäddat sina bäddar, vidtager frukostdukningen. Dukningen kan f. ö. i hem, där matsal finnes och vilken ej är upptagen av reservbäddar, till en del ske redan på lördagen. Till frukosten användes förutom smör och bröd de på lördagen iordninggjorda smårätterna samt dricka för de äldre och mjölk för de yngre. Efteråt kaffe med hembakt bröd till. Efter frukosten ger man åt den på lördagen förarbetade middagsrätten en uppvärmning samt nedsätter den i koklåda. Kokandet av potatisen kan lätt göras före middagen, varvid man, om man har ett s. k. patentlock i detta samtidigt får diskvatten varmt. På söndagen bör man torka disken för trevnadens skull. Under de övriga dagarna kan man låta den för tids- och handduksbespa-

HORNIMAN'S PURE TEA

Etablerad i
London 1826.
Favorit - théet å
Europas alla
beskickningar

HÄNGMATTOR

Garanteras för 200 kg., längd 2 meter, bredd 0.85 mtr. st. **1350**
Tillverkade av extra 1:ma markisväv, med insydda sidolinor, svetsade förtenta ringar, bågar av fernissad björk. Sändes på öppet köp emballagefritt över hela landet mot postförskott.

NILS WIDE
10 St. Vattug., Stockholm.

FAVORISCA

Hudcrème, komponerad och tillverkad av Iduns Skönhetsdoktor.
Pris per burk 3 kr.

Ensamförsäljare: **Firma Gustaf Hjelm & Co**
Huvudaffär: Norrtullsgatan 8 A. Filial: Mästersamuelsgatan 46.
Till landsorten mot efterkrav.

Mot mal, kakerlackor, vägghyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:80 och 1:50 i alla färg- och kemikalieaffärer samt hos ensamimportörerna
AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

Ovomaltine

är vid alla
svaghetstillstånd

ett ovärderligt styrkemedel för såväl barn som vuxna. Fråga Eder läkare. Fås på alla apotek.

Generaldepot för Sverige:
Apoteket Lejonets Droghandel
Malmö.

Goldwyn 60 TAND-CRÈME öre

MURIDIN
är säker död

försäljes i alla kemikalieaffärer och apotek i flaskor å 2:25 & 4 kr. OBS! Oskadligt för husdjur.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarnav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

MATTORNA

rengöras och sommarförvaras bäst hos

STHLM'S VACUUM CLEANER A/B.
(Firman grundad 1905.)
13 Uppsalagatan 13.
Rikst. 93 52. Allm. Tel. Norr 93 52.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

En sak

som tusenden och åter tusenden vet, och alla böra veta är att YVY-tvålen är den enda toalettvål, som är rätt framställd med tillhjälp av alla till buds stående medel; ett överraskande resultat har uppnåtts och alla hygieniska fordringar äro tillgodosedda. Vid dagligt bruk av YVY-tvålen ha legio personer givit lovord om densamma såsom den bästa toalettvål de ännu använt. YVY-tvålen säljes i varje affär i hela landet.

Österlin & Ulriksson,
Kem.-tekn. Fabrik, Ystad.

Var för
suckar Du?
"Fick korgen", säger Du. Beklagar — men hur kunde Du egentligen tänka Dig annat? Gå på giljarfärd med sådana skodon. Duger ej; Du måste blanka dem med Viking skokräm — sedan kan Du fria till en prinsessa.

NYHET.

Med
"P L O M B"
(lagligt skyddat)

lagar Ni själv

sko- el. galoschsulan på 2 min. för endast några öre lika lätt som Ni med en stång lack förseglar ett brev. "Plomb" är slitstarkt och elastiskt som läder samt släpper ej igenom någon fuktighet. "Plomb" finnes i de flesta välsorterade detaljaffärer i Stockholm till ett pris av Kr. 1.25 pr paket.

HANDELS- & INDUSTRI A.-B. BAVARIA
Mälaretorget 15, STOCKHOLM.
Tel. för order Rt. 15014.
Återförsäljare antagas.

För uppfostrare och mödrar

NÄR LASTEN VAR EN HÄXA

Berättelse av
G. Langborg
3: 50

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

OTTOMANER

Förmånliga betalningsvillkor

TINORWALD OLSEN, Blocktornsgränd 6, Sthlm.
Allm. Tel. Söder 9851.

**Flaggor
Sticktäcken**

och
Va d d madrasser
i alla prislägen o.
kvaliteter. Begär
prislista. Driiftiga
agenter antagas.

Göteborgs Flag- & Täckfabrik
GÖTEBORG I.

ring själv torka. Potatis bör för omväxlings skull utbytas mot steriliserade grönsaker. Härefter bör hufadern antingen taga barnen med till kyrkan eller ock i hela familjens närvaro hålla en kortare andagsstund. Härunder kan ofta ett heligt ord så finna rotfäste i de ungas hjärtan, att vid tanken därpå dessa senare ute i världen kunna undgå många faror. De bästa karaktärer danas under religionens påverkan. Härvid vill jag påpeka att andaktstunden i hemmet ej i likhet med gudstjänsten i England uttänjes till flera timmar. Efter gudstjänstens eller husandaktens slut böra samtliga familjemedlemmar företa en stunds promenad, varunder man med så att säga "söndagsögon" kan se världen förskönad och därigenom förändliga den, så att t. o. m. gatorna för att ej tala om parkerna synas rena, sköna och inbjudande. En ännu bättre förmimelse av det sköna får man, om man utsträcker sin promenad ut till landet, till skogen. Intet stämmer väl sinnet så till andakt som den susande stillheten i en skog — det är då som om vi kände en förut ej anad helig söndagsfrid i våra hjärtan. De yngre kunna, om de så önska, idka sport, blott att den ej går till överdrift. När vi så stärkta till kroppen och med en fridfull sinesjämvikt i vår själ komma hem, smakar oss helt säkert vårt middagsmål betydligt bättre än om vi hade tillbrakt denna mellantid med att lättjefullt dása på en soffa e. dyl. Vi böra då hjälpas åt att plocka fram middagsmaten. Den under lördagen beredda och i koklåda på söndagsmorgonen nedsatta huvudrätten är nu varm och färdig att serveras. Efter middagen hjälps man åt att duka av och diska. Jungfrun blir då ledig för att antingen deltaga i familjens aftonunderhållning eller ock besöka de sina — med ett ord, hon bör få utnyttja eftermiddagen efter eget behag. Dock bör hon senare hjälpa till en stund med bäddningen och göra i ordning kvällsbrickan. Sedan må alla familjens medlemmar i lugn och ro njuta en timma av den så välbehövliga söndagsvilan. Det blir då en stilla, ensam stund, som renar själen från allt slagg och damm. På eftermiddagen drickes kaffe, vartill serveras av det hembakta småbrödet. Den återstående delen av e. m. och aftonen bör ej anslås till själslösa tidsfördriv såsom att dansa jazz och shimmy utan till njutande av sådant som ger oss helgdagstankar och som följaktligen vidgar och höjer våra andliga intressen t. ex. att läsa högt ur värdefull litteratur i bunden eller obunden form, spela och sjunga eller konversera över ämnen med lärorikt innehåll och ej som ofta händer utnyttja tiden till kallprat. Finns barn i familjen, bör man berätta sagor för dem i och för utveckling av deras andliga gåvor. Vid särskilda tillfällen kunna barnen få öva sig i folkdanser och gammaldagslekar.

På söndagsaftonen framsättes den iordninggjorda smörgåsbrickan jämte te och mjölk.

Sedan, innan familjens medlemmar gå till sängs, bör hufadern läsa en aftonbön, som på ren ledtråd går till allas vår Gud. Som av det föregående framgår, så har jag sökt giva åt söndagen en tidsindelning, vilken i största möjliga mån gör denna till en dag för vila och andlig njutning. Naturligtvis bör en given tidsindelning genomgå alla veckans dagar, vilken vänjer barnen vid ordning, och utan vilken hemmets fostrande kraft förgår. Om vi vilja ute i världen ställa till oss den frågan, var livet frodas skönast, så låtom oss blott tänka på de båda orden: "hem — hemkänsla".

Kameror, Förbrukningsartiklar, Tillbehör
FÖRNÄMSTA FABRIKAT. FREDSUTFÖRANDE
Aktiebolaget Arto. Malmö.

Låt Eder icke övertala

att använda ett sämre puder,

därför att det möjligtvis är lite

billigare. Det kommer att för

störa i hy i stället för att för

skönas. Men Begär och alla andra

eftersom de är Colgate's puder,

ty det är Colgate's puder kan som

de bevara huden sammets-

och smidig, läka den och

skydda den mot köld och sol.

Colgate

Colgate & Co

Detta märke på varje förpackning — en borgen för bästa vara.

Begär

Tellerins

så får Ni det bästa!

Växtmargarin:

"Extra Växt"

Gräddmargarin:

"Högsta Märket"

Oatine

Vill Ni skydda huden eller bevara den ungdomlig och smidig, så rengör huden med OATINE som är ett enastående medel. Tvål och vatten irriterar huden och gör den torr, den blir ofta grå, rynkig och grov, men OATINE icke blott helar och när huden utan bildar också ny frisk, sund hud, om ni använder denna crème var dag. Och genom åren bevarar ni ett ungdomligt och vackert utseende.

Begär endast OATINE "Vit crème, grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. Fås i burk eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbel innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktad och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt, eller skriv till

THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Stölma amatörfotoarbete
är oöverträffat! Utfores på

Inlämna till våra återförsäljare eller direkt till **Stöltens Fotohus**, Malmö.
1-3 dagar.

Smälänningar, kom ihåg dessa adresser!

Nya
Finnemagasinet
ÄR
SPECIALAFFÄREN
I JÖNKÖPING
FÖR
VITA VAROR, BRO-
DERIER, SPETSAR

ALPHYDDAN
JÖNKÖPING
SVERGES VACKRAST
BELÄGNA RESTAU-
RANT
!
TEATERHOTELLET

STORA HOTELLET
JÖNKÖPING
Ledande 1:sta klass
restaurant. Friluft-
terrasser för mat-
och kaffeservering.
Musik dagligen.
Bensin — Garage

AKTIEBOLAGET
J. L. PETERSON
*Musikhandel,
Piano-, Orgel-
och Fotogra-
fiskt Magasin*
JÖNKÖPING
Etabl. år 1900
Lokal Ö. Storgat. 28. Tel. 797
Rekommenderas

SIDENHUSET
JÖNKÖPING
Telefon 235
Konfektion
Alltid Nyheter!

AMELIE SAMUELSSON & Co
*Mattor - Möbel-
tyger - Gardiner
Linne - Bomulls-
varor*
ÖSTRA STORGATAN 36
Tel. 214
JÖNKÖPING

**HANNA SJÖHOLMS
EFTR.**
MODEAFFÄR
JÖNKÖPING
ALLTID NYHETER
Tel. 1334

M. CH. PETERSONS MANUFAKTURHANDEL
(BERNDT PETERSON)
ÖSTRA STORGATAN 18 JÖNKÖPING - - - - - TELEFON 31

*För resande till Jönköping
att beakta!*
Besök Östbergs väl-
kända Konditori &
Café, bästa och billi-
gaste lunchställe,
verkligt förstklassigt
ÖSTRA STORGATAN 9
JÖNKÖPING
Rikst. 131 och 1825

**Jönköpings Läns
Hemslöjdsförening**
**UTSTÄLLNING
och Försäljning**
11 Östra Storgatan - JÖNKÖPING
Utställning i Nässjö
21 juni—16 juli 1922

Alltid moderna
SKODON
till billiga priser uti
**L. BÄXELLS EFTR.
SKOAFFÄR
— EKSJÖ —**
Telefon 203

**Bästa inköpskälla
i Småland vid bosättningar**
↓
**A/B V. STRÖMBERGS
BOSÄTTNINGSMAGASIN**
Mest välsorterade
affär i glas, porslin
och armatur
BODAFORS NEDERLAG
*Möbelutställning:
20-tal rumsinteriörer*
**15 Östra Storgatan 15
JÖNKÖPING**

L. P. ROSKVIST
URMAKARE OCH OPTIKER
SÖDRA STORGATAN (VID TORGET)
EKSJÖ
ETABL. 1903

CIGARMAGASINET
L. P. ROSKVIST
SÖDRA STORGATAN (VID TORGET) - TEL. 54
EKSJÖ
VÄLSORTERAD SPECIALAFFÄR I TOBAKSVAROR

Hulda Bengtson & Co Eftr.
28 Östra Storgatan 28
Kappaffär & Pälsvarulager
JÖNKÖPING
Telefon 891

STORT URVAL
av barnsängar, turistsängar,
madrasser, täcken, filter, mat-
tor, gardiner. Billiga priser.
ADOLF PEHRSON
Nybrogatan 34 - Stockholm
A. T. Öst. 36 73.

**EDIT SÖDERLUNDS
MODEAFFÄR**
Rådhusgatan 20 - NÄSSJÖ
Tel. 256
REKOMMENDERAS

För den nyfödde
Komplett, fin, välsydd utstyrel,
bästa modell, à Kr. 10 och Kr. 15.
OBS! Elva-årig verksamhet.
FRU CASPERSSON
3 Jerntorgsgatan, Örebro l.

**Systrarna Cervins
Manufaktur- & Trikkåaffär**
Smedjegatan 22
JÖNKÖPING
Tel. 201

ANNA PETERSON
Sybehörsaffär & Syateljier
Rekommenderas
Tel. 1275
JÖNKÖPING

**Q. SANDBERG & Co
EKSJÖ**
Manufaktur- och
Damkonfektionsaffär
REKOMMENDERAS

Jennie Bengtson & Co
Kappaffär
Rekommenderas
Ö. Storgatan 40 - JÖNKÖPING
Tel. 817

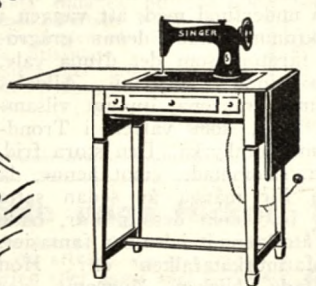
**RUTH SJÖBERGS
MODEAFFÄR**
EKSJÖ
REKOMMENDERAS

**Amanda Johansson
Manufaktur- & Sybehörsaffär**
Smedjegatan 33
JÖNKÖPING

Sidenblusar
Tyllklädnings
Strandkoftor
tvättas kemiskt bäst
hos
LUNDBY
*Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg*
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

Gravvårdar
**BRÖDERNA
STYRENIUS**
STENHUGGERI
A.-B. - VÄSTERVIK
Priskurant på begäran

Framtidens Symaskin

EN
FULLÄNDAD
SYMASKIN

EN
ELEGANT
MÖBEL

SINGER 101
DRIVES ELEKTRISKT - MOTORN INBYGGD I MASKINEN
BORD OCH STATIV HELT TRÄ - INTET GJUTJÄRN

NADCO
HEMFÄRGER
Begär "HEM-FÄRGKARTAN".
Billigast.
Är överlägsen färgstyrka.
Säkra. Tvättäkta.
Tvättar samtidigt med färg-
ningen.
Hos Färg- & Kem.-handl. eller
dir. från A.-B. Nadco, Göteborg.

LÄDER-ARBAND
Märke: "MIDGET"
(Patent o. lagl. reg. varumärke)
KR. 2 KR.
Värlidens mest prak-
tiska läderarmband
*Klockan sitter absolut stadigt
och kan icke glida av armen.*
Sydda remmar av bästa engelska kvalité.
Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.
Engros:
**SVERIGES URMAKARE A.-B.
STOCKHOLM**

PRENUMERERA PÅ
DAGENS NYHETER

ALLTID VAKEN — LÄTTLÄST — ROLIG

Rikt och väl illustrerad. Enda tidning med
söndagsbilaga i konstnärligt djuptryck.

Ring upp »Dagens Nyheter» i dag och
meddela Eder önskan att bli prenumerant.

Läckerheter
av Cacao

MÅNGEN HUSMOR, HAR NOG INTE REDA PÅ VILKA
rika möjligheter till läckra anrättningar, som Cloettas
Guldcacao och Vaniljchoklad n:o 4 i själva verket erbjuda.

Delikata efterrätter, aptitliga bakverk och utsökta
konfektyrer, allt kan lätt och med små medel tillagas med
hjälp av "Cloetta".

Vår i dagarna utkomna receptbok, innehåller ett 60-tal
olika recept på läckerheter av cacao och utgör en den värde-
fullaste handledning i konsten att öka bordets delikatesser.

Skaffa Eder den boken! Ni får den gratis genom
att tillskriva oss!

Cloetta

Nordens äldsta men modernaste
tillverkning. Finnes överallt

Skriv redan i dag efter recept-
boken under adress
A.-B. Cloetta, Ljungsbro

sten

Gyllenhammars

**HAFRE-
MUST**

äter
jag

Till födelsedag
och Namnsdag

Herrarnas
present!

Nobles
25 cigarrer i lyxförpackning
kr. 17,50